

Ambrazhey O.A.

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

EDUCATIONAL FACTOR OF POPULATION'S STANDANTS OF LIVING LEVEL RISING

Summary

The influence of the level of education to job placement and further improvement of the level of a person's living standards. The problem of not sufficient state financing of higher education is pointed out. The experience of foreign countries in the solution of the problem of higher education availability rising is given. The state maintenance directions of the educational service market are shown. The ways of educational service quality rising on the account of making its practical component stronger are demonstrated.

Keywords: higher education, state policy, employment, financing of higher education, educational service market, professional skill.

УДК [007.5:008.2:004]:332

РОБОТИЗАЦІЯ ЯК ГОЛОВНИЙ РУШІЙ ПЕРЕХОДУ ДО ТЕХНОЛОГО-СИНГУЛЯРНОГО ЕТАПУ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Антохов А.А.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

У статті визначено сутність роботизації як важливого процесу розвитку інформаційного суспільства та переходу до технологічного-сингулярного етапу. Виявлено перспективи роботизації у різних сферах суспільного та економічного життя. З'ясовано характер впливу переходу до технологічного-сингулярного етапу розвитку економіки та масовості роботизації на затребуваність у людській праці.

Ключові слова: технологічна сингулярність, роботизація, регіональна економіка, людська праця.

Постановка проблеми. Сучасні дослідження з економіко-регіоналістичної тематики все більше торкаються питань технологічного прогресу, ролі регіонів у спричиненні загальних цивілізаційних змін. Саме регіони через свої економічні умови можуть стати потужними осередками інтелектуальної діяльності, продукування нових технологій та їх адаптації до ринкових умов. Більш глобальне відображення таких тенденцій змусило вчених говорити про можливий перехід до наступного етапу економічного й суспільного розвитку – технологічного-сингулярного. Відтак актуальним постає наукове визначення сутності такого етапу та його ключових ознак. Ще більшої актуальності набуває обґрунтування «вигідності» досягнення технологічного-сингулярних цілей для сучасної людини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Існуючий нині доробок з питань технологічного сингулярності та його етапності формують праці таких іноземних вчених, як В. Вінж, А. Коротаєв, Р. Курцвейль, Ф. Фукуяма, українських – С. Іносов, В. Кончин, Л. Піддубна, В. Скіданов, К. Сідун, Т. Соколевська, О. Шестакова В. Чужиков та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Актуальність даного дослідження підтверджує слабка теоретико-методологічна основа розкриття суті технологічного-сингулярного етапу, його основних ознак, зокрема з акцентом на процесі роботизації.

Мета статті. Метою даної публікації постає виявлення теоретичних основ та прикладних аспектів активізації процесів роботизації як головної ознаки переходу до технологічного-сингулярного етапу розвитку економіки регіонів.

Цілями при цьому будуть наступні:

- визначення сутності роботизації як важливого процесу розвитку інформаційного суспільства та переходу до технологічного-сингулярного етапу;
- виявлення перспектив роботизації у різних сферах суспільного та економічного життя;
- з'ясування впливу переходу до технологічного-сингулярного етапу розвитку економіки та масовості роботизації на затребуваність у людській праці.

Виклад основного матеріалу. Досягнення технологічного-сингулярних цілей напряму пов'язано з процесами *роботизації*. Роботизація нині постає однією з важливих ознак інформаційного суспільства, про що стверджує В. Пожувєв: «Таке суспільство формується як результат інформаційно-комп'ютерної революції, базується на інформаційних технологіях, «інтелектуальних» комп'ютерах, автоматизації й роботизації всіх сфер економіки та управління, єдиній найновішій інтегрованій системі зв'язку; це забезпечує кожній особі будь-яку інформацію і знання та зумовлює радикальні зміни в усій системі суспільних відносин» [1, с. 9]. Так само роботизація є одним із пріоритетних напрямів сучасного етапу інноваційного розвитку – наряду з автоматизацією, кібернетизацією, розвитком мікроелектроніки, біотехнології, інформатики, енергозберігаючих технологій [2]. Поширеність роботизації призвела до того, що сьогодні активно розвивається індустрія робототехніки, яка надалі, за твердженнями експертів, має стати забезпечувальною інфраструктурою нано- і біотехнологій [3, с. 172].

Під роботизацією розуміємо неперервний процес використання роботизованих технологій (роботів і робототехніки), що первинно заміняють монотонну

людську працю та можуть імітувати більш складні фізичні процеси. У першу чергу, це економічний процес, адже основний рушій розвитку роботизації – жорсткі умови конкурентної боротьби в окремих видах економічної діяльності з прагненням спочатку максимізації задоволення потреб споживача, а надалі і формування нових потреб через створення абсолютно нових ринкових сегментів. Окрім економічної природи процес роботизації може (а в сучасних умовах і повинен) набувати і соціоорієнтованих ознак, що підтверджується все частішим використанням відповідних технологій у сферах діяльності задля виключення (мінімізації) безпосередньої участі людини, щоб не нанести непоправної шкоди її життю та здоров'ю.

Роботизація є відмінним процесом від автоматизації, що пов'язується з сутнісним розумінням роботів. Процеси роботизації не були б можливими без попереднього досвіду автоматизації та механізації, який і досі неперервно нагромаджується, знаходячи своє вираження в революційних винаходах і відкриттях. Тобто роботизація, з одного боку, є еволюційним результатом удосконалення автоматизованих процесів (тобто як ланка технологічної еволюції), проте, з іншого боку, є взаємодоповнюваною і взаємозалежною від них. Наголошуємо, що в контексті переходу регіональної економіки в своєму розвитку до технолого-сингулярного етапу саме процеси роботизації є визначальними, адже вони напряму детермінують можливості створення штучного інтелекту та самовідтворюючих механізмів. Водночас без активізації автоматизації та механізації перехід (фізичний та ментальний) до можливостей створення роботів був би неможливим.

Для розуміння змісту роботизації важливо визначити сутність терміну «робототехніка», що являє собою: 1) науково-технічну дисципліну, яка інтенсивно розвивається та вивчає не лише теорію, методи розрахунку і конструювання роботів, їх систем та елементів, але й проблеми комплексної автоматизації виробництва та наукових досліджень із застосуванням роботів; 2) сукупність техніки (машин, устаткування, агрегатів та ін.), оснащену робототехнічними пристроями або функціонуючу спільно з роботами в єдиному технологічному процесі [4, с. 9].

Таким чином, в основі процесів роботизації, що дозволяють забезпечити можливий перехід до технолого-сингулярного етапу розвитку регіональної економіки, функціонує виробництво й удосконалення роботів. Термін «робот» у загальному сенсі означає пристрій, який керований за допомогою електронної плати або комп'ютера і його можна запрограмувати на виконання певних операцій [5]. Роботи допускають програмне, адаптивне, інтелектуальне керування, а також керування людиною. Саме інтелектуальне керування передбачає прагнення винайдення штучного інтелекту, що охоплює собою технолого-сингулярна модель суспільного прогресу.

Слід розуміти, що індустрія робототехніки є порівняно новою. У зв'язку з цим часто простежуються відмінні погляди щодо розмежування сутності роботів та автоматизованих систем, які почали розвиватися значно раніше й слугували суттєвим катализатором для зміни технологічних укладів (особливо показовим є конвеєрне виробництво, поширеність й ефективність котрого призвела до революційного переосмислення можливостей виробництва, досягнення економічних результатів зі співвіднесенням до витрат праці, інших ресурсних, зокрема темпологічних, затрат). Фактично прива-

бливою для ринку продукція даної сфери вийшла в широке споживання у 2005 році – представленням робота Вакамару. Тому темпи подальшого розвитку роботизованих технологій наразі важко спрогнозувати, хоча наглядом є їх поширеність у різних сферах суспільного життя. Якщо спочатку вони були прерогативою функціонального використання з військовими цілями, у космічній галузі, при надзвичайних ситуаціях (як потреба вимушеної, хоча б часткової, заміни участі людини з метою уникнення шкоди для її життя і здоров'я), то сьогодні роботизація яскраво простежується в індустрії розваг, перетворюючись часто у соціальні проекти крупних компаній (у рамках дотримання концепції соціально-етичного маркетингу та соціальної відповідальності бізнесу) і слугуючи способом реалізації інтелектуальних здібностей значної частини населення (конструювання роботів як хобі). В Україні підтримка роботизації також, на жаль, набуває більше соціоорієнтованих ознак. Зокрема тут вирізняється громадський сектор. Для прикладу, діє громадська організація «Асоціація робототехніки», яка веде активну роботу щодо пропагування технічної творчості у сфері високих технологій [6]. Очевидно, така робота має бути прерогативою держави і на регіональному рівні реалізовуватись через регуляторні механізми, просвітницько-інформаційну, освітню, наукову діяльність.

На рис. 1 відобразимо основні сфери економічного й суспільного життя, в яких процеси роботизації є найбільш поширеними. Для кожної з них дискусія доцільності впровадження роботизованих технологій є відмінним. Показовими є дані Міжнародної асоціації робототехніки, що в 2012 році у світі було продано 16067 роботів для використання у промисловості, а це лише на 1% більше продажів 2011 року [7]. Таким чином, виникає сумнів, наскільки замінною може бути людська праця на сучасному етапі трансформації системи виробничих відносин, коли суміщення монотонних функціональних дій вже здійснено (за рахунок механізації й автоматизації), проте залишилась затребуваною праця людини при виконанні інших завдань. З іншого боку, процеси масового впровадження роботів є незворотними. В окремих країнах (яскравим прикладом тут є Японія) світоглядне сприйняття використання роботів є настільки усталеним, що такі механізми є звичним атрибутом повсякденного життя. Для України такі процеси наразі є значно відстаючими. Тому новітні орієнтири стратегічного розвитку економіки регіонів мають визначатись за прогресивними підходами реструктуризації з націленістю саме на підтримку знанемістких видів економічної діяльності, які здатні ефективно використовувати інтелектокористування та пропонувати у своїх результатах роботизовані технології або ж спроможні такі технології впроваджувати у свої виробничі процеси.

Особливого стратегічного значення набуває використання роботів у матеріальних сферах виробництва. За історичним досвідом, у промисловості були створені перші роботи ще в 1962 році (США). Метою їх створення була заміна небезпечних для людини робіт у лінійному виробництві та хімічній промисловості. У СРСР офіційно такі роботи розпочалися 1969 році [8].

Доволі перспективною є роботизація в сільському господарстві. За твердженнями вітчизняних вчених, сільськогосподарські роботи призначені для автоматизації працездатних і монотонних процесів, що традиційно вимагає значних витрат праці; окрім операції доїння, яка є найбільш автоматизованою за останні роки, стає можливим створен-

ня транспортно-технологічних засобів, наприклад, тракторів, керованих без водіїв для сівби, оранки, внесення добрив, обприскування посівів, обрізання зайвих пагонів тощо [9]. Бачимо, що дуже слабка грань розподілу між автоматизованими механізмами і механізмами з характеристиками роботів. Проте відносно сільського господарства застосування роботів є більш, ніж виправданим.

Щоправда тут виникає ризик екогенологічного характеру – високі результати функціонування роботизованих пристроїв ведуть до значно вищих обсягів використання природних багатств. Відтак ринкові механізми та механізми регіональної економічної політики мають чітко контролювати дані процеси.

Напевно найменші шанси повного суміщення людської праці роботизованими технологіями у сфері послуг. Показово тут є торгівля. Успішність використання роботів у даній сфері залежить від світоглядного сприйняття населенням таких механізмів. У контексті розвитку регіональної економіки і стимулювання роботизації саме торгівлі, для України, з одного боку, це видається перспективним, адже з аналізу структурних змін національної та регіональних економік саме торгівля займає все більш лідируючі позиції. З іншого ж боку, стратегічність розвитку регіональних економік із подальшим можливим переходом до технологічного-сингулярного етапу вимагає більшої цільової підтримки діяльності щодо створення і використання роботизованих технологій саме у матеріальних сферах виробництва. Також стратегічно важливим у контексті забезпечення суспільного здоров'я та підвищення якості життя населення є впровадження роботизованих технологій у медицині. Не слід ототожнювати такі процеси з так званою телемедициною, яка передбачає дистанційний обмін цифровою клінічною інформацією для рішення різних практичних задач [10, с. 67]. Загалом сфера охорони здоров'я є специфічною щодо впровадження процесів роботизації в силу її соціальної значимості. Такі процеси регламентує низка міжнародних документів, серед котрих вагому роль і популярність відіграє Резолюція А58/21 «eHealth/Електронна охорона здоров'я» [11]. Відтак дослідження процесів роботизації за медичним напрямом повинно постати актуальним предметом науково-пошукових робіт у галузях медицини і фармацевтики, а також одним із стратегічних пріоритетів розвитку регіональної економіки з соціальною орієнтацією.

Особливої уваги процеси роботизації набувають у сфері нанотехнологій. У зв'язку із цим сформувався термін «наноробот». Практика свідчить, що нанотехнології сьогодні активно розвиваються та, на наше переконання, дана сфера відіграє також колосальне значення у забезпеченні переходу до технологічного-сингулярного етапу розвитку. За твердженнями експертів, нанотехнологічна революція охоплює всі життєво важливі сфери діяльності людини – від освоєння космосу і до медицини, від національної безпеки до екології та сільського господарства, відтак її наслідки будуть більш широкі і глибинні, ніж за результатами комп'ютерної революції останньої третини ХХ століття [12]. Розвиток нанотехнологій суттєво торкається низки фундаментальних етичних, соціальних і культурно значимих проблем філософської антропології, пов'язаних із

можливістю створення самовідтворюючого штучного інтелекту, побудованого на основі нанообчислень (квантові, наноелектронні, ДНК-комп'ютери), а також з неможливістю однозначної відмінності природного й штучного в людині та оточуючим його інтелектуалізованим середовищем [13; 14, с. 79]. Безперечно нанороботи можуть мати колосальну роль в окремих сферах їх використання, особливо що стосується медицини. Відтак у структурі регіональної економіки та при реалізації регіональної економічної політики пріоритет підтримки сфери нанотехнологій має бути дуже високим. Важливо розвивати ринок нанотехнологій, який може охоплювати як різні напрями (нові матеріали, напівпровідники, пристрої зберігання, біотехнології, полімери, електрохімію, оптику), так і спеціалізуватись на одному з них. Водночас це доволі ресурсно затратна ціль, яка вимагає достатнього досвіду і кваліфікації кадрів, а також сучасної матеріально-технічної бази. Фактично такі дослідження увінчуються успіхом в окремих випадках. Проте за умов досягнення результатів такі відкриття можуть забезпечити технологічний прорив у регіональній економіці, розвиваючи суміжні сфери господарювання та науково-дослідницької діяльності. Окрім того, що можливий перехід до технологічного-сингулярного

Рис. 1. Поширеність роботизованих технологій у різних сферах суспільного й економічного життя*

* Складено автором

Рис. 2. Вплив використання роботизованих технологій на затребуваність на ринку праці у кваліфікованих кадрах*

* Складено автором

етапу розвитку регіональної економіки прямо відображається на активності й ефективності процесів роботизації, безумовно низка характерних ознак має місце відносно зміни фізіологічної природи людини, залежності її життя і здоров'я від нанотехнологій та використовуваних у ході цього новітніх технологій. На рівні регіональної економічної системи має чітко визначатись *хорологічно-функціональна вимірність роботизації*. Це передбачає визначення, в яких сферах і на яких рівнях має підтримуватись процес роботизації як результат продуктивного інтелектокористування. Одна річ, коли такі процеси підтримуються на рівні поодиноких науково-дослідних проектів чи як спосіб реалізації й розвитку інтелектуальних здібностей обдарованої молоді у винахідництві роботизованих механізмів, що часто набуває більш розважальних ознак, і зовсім інша справа, коли розвиваються цілі роботизовані технологічні комплекси. За таких умов перспективи розвитку регіональної економіки є зовсім іншими. Таким чином, функціональна значимість регіональної економіки має передбачати не лише структурну визначеність розвитку окремих сфер господарювання як осередків інтелектокористування, виробництва й використання роботизованих технологій, але й поширеність таких технологій на різні інституційні рівні.

Розглядаючи вплив можливого переходу до технологічно-сингулярного етапу розвитку регіональної економіки на основі поширеності використання й продукування роботизованих технологій (роботів і

робототехніки), варто більше уваги приділити наслідковості відносно *ринку праці та сфери зайнятості*. У сучасних умовах це матиме прямий відгук на процесах розвитку економіки регіону, адже інтелектуальні здібності, умови використання й розвитку яких визначаються саме на ринку праці, виступають головним рушієм прогресу з наближенням до технологічно-сингулярних цілей (рис. 2).

Висновки і пропозиції. Отже, технологічна сингулярність в економічних процесах найбільш чітко проявляється через практику роботизації. Поширеність використання, удосконалення, виробництва роботизованих технологій у сучасному світі є ознакою рівня розвитку економічної системи як країни, так і її регіонів. Практична реалізація такого сценарію економічного розвитку регіонів вимагає належного теоретико-методологічного супроводу. Теоретичне підґрунтя тут формується положеннями ретроспективного та футурологічного характеру. Дуже важливо, щоб українські вчені, особливо регіоналісти, не оминали увагою проблематику технологічної сингулярності зі специфічним відображенням в економічних процесах, яка, на перший погляд, видається предметом досліджень за напрямом національної економіки чи навіть світового господарства. Саме регіональні економічні умови повинні сьогодні створювати середовище продуктивної інтелектуалізації суспільства з відображенням результатів праці у продукуванні, вдосконаленні та використанні роботизованих технологій.

Список літератури:

1. Пожуєв В. І. Шляхи і напрями формування і реалізації сучасного інформаційного суспільства в умовах глобалізації // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2011. – № 46. – С. 5–18.
2. Федішин Б. Стратегічний розвиток економіки на інноваційній основі. [Електронний ресурс] / Б. Федішин, І. Федішин // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2011. – Вип. 1(4). – Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2011/11fbpno.pdf>
3. Михайловська О. В. Сценарії економічного розвитку світової цивілізації на початку XXI століття: Наукові журнали Національного Авіаційного Університету. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: jrn1.nau.edu.ua/index.php/SR/article/download/4727/4842
4. Калетнік Г. М. Використання сучасних методів механіки для сільського господарства / Г. М. Калетнік, О. М. Черниш, М. Г. Березовий // Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету. Серія: Технічні науки. – 2012. – № 11. – Т. 1(65). – С. 8–18.
5. Робот: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Робот>
6. Асоціація робототехніки в Україні. Громадська організація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.goboart.org.ua/pro-nas>
7. Роботизация экономики может завершиться непредсказуемо: Стратегическое общественное движение «Россия 2045». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://2045.ru/news/32311.html>
8. Как изменится рынок робототехники?: Хабрахабр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://habrahabr.ru/sandbox/75668/>
9. Дубровін В. О. Перспективи розвитку сучасних механізмів і машин для агропромислового комплексу / В. О. Дубровін, В. М. Булгаков, І. В. Головач, О. М. Черниш: Національний університет біоресурсів і природокористування України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elibrary.nubip.edu.ua/8858/1/dvo.pdf>
10. Лобас В. М. Електронні засоби державного управління охороною здоров'я: Навчальний посібник / В. М. Лобас, А. В. Владзимирський, В. В. Мозговой. – Донецьк: Вид-во «Ноулідж», 2012. – 222 с.
11. eHealth. A58/21. – WHO, 2005. – 4 р.
12. Пул Ч. Нанотехнологии / Ч. Пул, Ф. Оуэн. – М.: Техносфера, 2005. – 336 с.
13. Абрамян А. Философские проблемы развития и применения нанотехнологий / А. Абрамян, В. Аршинов, В. Беклемышев и др. // Наноиндустрия. – 2008. – № 1. – С. 4–11.
14. Зеленский О. И. Нанонаука и нанотехнология: история, философия, инновации / О. И. Зеленский, Б. Я. Пугач // Социальная экономика. – 2009. – № 1. – С. 73–84.

Антохов А.А.

Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича

**РОБОТИЗАЦИЯ КАК ГЛАВНЫЙ ДВИГАТЕЛЬ ПЕРЕХОДА
К ТЕХНОЛОГО-СИНГУЛЯРНОМУ ЭТАПУ РАЗВИТИЯ
РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ****Аннотация**

В статье определена сущность роботизации как важного процесса развития информационного общества и перехода к технологическому-сингулярному этапу. Выявлено перспективы роботизации в различных сферах общественной и экономической жизни. Выяснено характер влияния перехода к технологическому-сингулярному этапу развития экономики и массовости роботизации на востребованность в человеческом труде.

Ключевые слова: технологическая сингулярность, роботизация, региональная экономика, человеческий труд.

Antohov A.A.

Chernivtsi National University named after Yuriy Fedkovych

**ROBOTICS AS THE MAIN DRIVING FORCE OF THE TRANSITION PHASE
TO TECHNOLOGY-SINGULAR STAGE OF DEVELOPMENT
OF THE REGIONAL ECONOMY****Summary**

The purpose of robotics as an important process of development of information society and the transition to technological and singular stage in the article was defined. Prospects for discovered robotics in various areas of social and economic life were viewed. The influence of transition to technological and singular stage of economic development and mass demand for robotics in human labor was founded.

Keywords: technological singularity, robotics, regional economy, human labor.

УДК 368.021:005

**РИЗИК ДЕФОЛТУ ПЕРЕСТРАХОВИКА У ЗАГАЛЬНІЙ СИСТЕМІ РИЗИКІВ,
ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ПЕРЕСТРАХУВАННЯМ****Ачкасова С.А., Волобуєва А.В.**

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

У статті проаналізовані специфічні для страхових компаній групи ризиків, до яких належать ризики, пов'язані із використанням перестрахуванням. Установлено особливості таких ризиків як ризик розрахунків з перестраховиком, непрямий кредитний ризик (ризик спреду), ризик перестрахування, прямий ризик дефолту перестраховика та ризик зниження рівня (рейтингу) перестраховика. Визначено взаємозв'язок цих ризиків. Побудовано ієрархію ризиків, пов'язаних із перестрахуванням. Установлено, що прямий ризик дефолту та ризик зниження рівня (рейтингу) перестраховика є базовими ризиками, оскільки знаходяться на четвертому рівні ієрархії та в сукупності характеризують ризик дефолту перестраховика.

Ключові слова: ризик розрахунків з перестраховиком, непрямий кредитний ризик (ризик спреду), ризик перестрахування, прямий ризик дефолту перестраховика та ризик зниження рівня (рейтингу) перестраховика.

Постановка проблеми. Головними завданнями фінансових установ, зокрема страхових компаній, є підвищення довіри та захист прав споживачів фінансових послуг. Взаємозалежність цих завдань подана в Концепції захисту прав споживачів небанківських фінансових послуг [4], Концепції запровадження пруденційного нагляду за небанківськими фінансовими установами України [3] та Стратегії реформування системи захисту прав споживачів на ринках фінансових послуг на 2012-2017 роки [7]. Тому особливої актуальності набувають питання ефективної діяльності страхових компаній та виконання ними зобов'язань перед клієнтами. Це можливо завдяки використанню інструментів перестрахування, оскільки обсяги перестрахування є одними з найвищих за лімітами і найбільш широкими за ризиками.

Слід зазначити, що відсутні ґрунтовні дослідження, які стосуються загальнотеоретичних проблем узагальнення ризиків, пов'язаних із перестрахуванням і наукових розробок, орієнтованих на їх вирішення, що зумовило вибір мети, задач та свідчать про актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Широке коло питань, пов'язаних із забезпеченням перестрахування в страхових компаніях, знайшли відображення в роботах таких українських вчених, як Внукова Н. М. [2], Позднякова Л. О. [5], Ткаченко Н. В. [8, 9] та ін. Однак, не досить розробленим є обґрунтування місця ризику дефолту перестраховика у загальній системі ризиків страхових компаній, пов'язаних із перестрахуванням.